

tering af direktiver, har Kommissionen en række instrumenter til sin rådighed. Som et led i handlingsplanen for det indre marked har Kommissionen strammet op på og effektiviseret sine interne procedurer til at iværksætte disse instrumenter.

Før en egentlig overtrædelsessag igangsættes, søger Kommissionen at løse problemer gennem uformelle møder med medlemsstaterne. Er det ikke muligt at opnå en forligsmæssig løsning, iværksætter Kommissionen de formelle traktatkrænkelingsprocedurer over for den medlemsstat, der bryder EU-reglerne, jf. traktatens artikel 169 (åbningsskrivelse efterfulgt af en begrundet udtalelse). Hvis den pågældende medlemsstat ikke imødekommer Kommissionens krav, kan Kommissionen indbringe sagen for EF-domstolen. Tilsvarende kan en medlemsstat, som finder, at en anden medlemsstat ikke overholder traktatens bestemmelser, indbringe den pågældende medlemsstat for Domstolen, jf. artikel 170. Dette er dog aldrig sket i praksis.

Domstolen har mulighed for at iværksætte foreløbige forholdsregler (f.eks. et forbud mod nationalt at håndhæve en lov), som gælder indtil Domstolen træffer endelig afgørelse i sagen jfr. artikel 186.

Kommissionen kan endvidere anmode Domstolen om at fastsætte finansielle sanktioner mod en medlemsstat, som har undladt - inden for en given frist - at efterkomme en dom, der pålægger et land at fjerne eventuelle handelshindringer eller implementere et direktiv i form af betaling af et fast beløb eller en tvangsbøde jf. artikel 171. Kommissionen har hidtil været tilbageholdende med at anvende denne beføjelse, men anvender nu i højere grad muligheden. Et eksempel herpå er en sag, der for tiden verserer ved EF-domstolen i C-373/98, hvor Kommissionen har nedlagt påstand om at dømme Frankrig til at betale bøder for ikke opfyldte en dom fra 1988.

EF-domstolen har slået fast, at en borger efter fællesskabsretten kan få ret til erstatning, hvis der er lidt et tab. Retten til erstatning kræver, - at den bestemmelse, der er overtrådt, har til formål at tillægge borgerne rettigheder, - at overtrædelsen er tilstrækkelig kvalificeret, og - at der er en direkte årsagsforbindelse mellem statens overtrædelse af sin forpligtelse og de skadelidtes tab.

Et krav om erstatning på baggrund af *forkert* implementering af et direktiv afhænger således

af direktivets klarhed, og af om medlemslandets implementering er i åbenlys strid med direktivet.

Der har været afsagt en række domme herom blandt andet »C-392/93 Kommissionen mod Storbritanien«, hvor Storbritanien blev frifundet for fejlagtigt gennemførelse af et direktiv om fremgangsmåderne ved tilbudsgivning inden for vand- og energiforsyning samt transport og telekommunikation. Årsagen til frifindelsen var, at den fejlagtigt gennemførte regel var upræcis, og at den fortolkning, som England i god tro anlagde, ganske vist var forkert, men ikke åbenbart var i strid med direktivets ordlyd og dets formål. Medlemslandene har således en vis skønsmargin ved implementering af direktiver, der ikke er præcise i sin ordlyd.

For så vidt angår et lands *manglende* implementering af et direktiv har Domstolen bl.a. i sagen »C-6/90 og 9/90 Kommissionen mod Italien« slået fast, at et medlemsland ifalder erstatning for privates tab som følge af manglende gennemførelse af et direktiv. Italien havde ikke gennemført et direktiv, der beskyttede lønmodtagere ved arbejdsgiverens insolvens, hvorved en person ikke kunne få udbetalt forfalden ubetalt løn.

En virksomhed, som f.eks. er udsat for klart ulovlige handelshindringer i et medlemsland, kan således rejse en erstatningssag over for det land, som har iværksat den ulovlige importbegrænsning.

En erstatningssag skal af virksomheden anlægges ved domstolene i det land, der har iværksat handelshindringen og efter det pågældende lands erstatningsregler. EU-retten kræver dog, at erstatningen skal stå i rimeligt forhold til det tab, virksomheden har lidt som følge af den ulovlige handelshindring.

At rejse et privat erstatningskrav over for en fremmed stat er naturligvis i praksis forbundet med tidsmæssige og økonomiske problemer. Det må dog formodes, at udsigten til at blive mødt med et erstatningskrav kan have en præventiv virkning over for de myndigheder, der etablerer ulovlige handelshindringer.

Virksomheder kan hos Erhvervsfremme Styrelsen få en vurdering af, om en handelshindring er ulovlig, ligesom styrelsen kan give en praktisk orientering om erstatningsproblematikken.